Anul al 62-lea
6 PAGINI

EXEMPLARUL 30 LEI
Taxa poştală plătită în numerar conform aprobării Dir. G-le P. T. T. Nr. 24.464/939

Nr. 109 Joi 17 Mai 1945
6 PAGINI

ABONAMENTE
UNIVERSUL PROVINCIA
Lei 1800 pe 3 luni
Lei 3700 pe 6 luni
CAPITALA
Lei 2100 pe 3 luni
Lei 4100 pe 6 luni
AUTORITAŢI
50% în plus

UNIVERSUL

ABONAMENTE
UNIV. COPIILOR
1800 lei pe 6 luni
ZIARUL ŞTIINŢELOR
1200 lei pe 6 luni
UNIVERSUL LITERAR
1800 lei pe 6 luni
VESELIA 1400 lei pe 6 luni
TRUP ŞI SUFLET
900 lei pe 6 luni

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar:
„UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

CELE DIN URMA ŞTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ŞI TELEFONICE
REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: BUCUREŞTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACŢIE: 3.30.15

DIRECTOR
ION LUGOSIANU

MUNCITORII ŞI APLICAREA NOUILOR LEGI ECONOMICE

Confederaţia generală a muncii din România, care a dovedit că, paralel cu problemele şi nevoile pur muncitoreşti, acordă o atenţie tot atât de serioasă tuturor celorlalte probleme şi nevoi de interes general, luând de multe ori parte activă la promovarea măsurilor legislative respective, poate să revendice pe bună dreptate şi meritul de a fi contribuit la grăbirea elaborării recentelor legi cu caracter economic chemate să pună rânduială în viaţa economică a ţării, atât de sdruncinată din cauza războiului, dar şi din cauza abuzurilor, risipei şi incompetenţei regimurilor dictatoriale.

Conducerea C. G. M. nu s'a limitat numai la iniţierea şi promovarea acestor legi. Apreciind rolul hotărîtor al nouilor legiuiri în însănătoşirea economiei naţionale, prin aşezarea ei pe baze de stabilitate şi de securitate în măsură să satisfacă mai mult decât până acum atât interesele producţiei cât şi ale consumaţiei, nu s'a dat în lături de a-şi asuma misiunea cea mai grea în legătură cu aceste legiuiri: aceea de a veghea şi de-a ajuta direct la aplicarea lor. Aceasta cu atât mai vârstos, cu cât prin însăşi economia nouilor legiuiri se rezervă un rol însemnat elementului muncitoresc în executarea pe teren a unora din principalele lor dispoziţiuni.

In acest scop, Confederaţia generală a muncii a trimis tuturor organizaţiilor sindicale din ţară o circulară prin care, explicând conţinutul nouilor legiuiri economice, specifică în acelaş timp îndatoririle pline de răspundere ce revin comitetelor şi delegaţilor de întreprinderi în legătură cu aplicarea acestor legiuiri şi în deosebi în ce priveşte controlul serviciilor de aprovizionare prin economate, controlul circulaţiei mărfurilor, posibilităţile de ridicarea randamentului muncii din întreprinderi, lupta împotriva sabotajului economic „din partea oricui ar veni".

Dar tocmai importanţa mandatului încredinţat reprezentanţilor muncitorimii în executarea principalelor dispoziţiuni ale celor 4 legi economice a determinat pe conducătorii Confederaţiei generale să fie deosebit de exigenţi în ce priveşte alegerea acestor împuterniciţi, punând în vedere comitetelor de fabrică, uniunilor şi comisiunilor locale să fie cât se poate de riguroase în recomandarea persoanelor chemate să îndeplinească funcţiunile de control, alături de organele de control ale statului. Ei trebue aleşi dintre cele mai competente şi mai cinstite elemente din întreprinderile respective, dintre cei mai buni specialişti cari, împreună cu comitetele de fabrică, să găsească şi soluţiile capabile să îmbunătăţească mijloacele necesare ridicării producţiei.

„Aceasta nu înseamnă — ţine să precizeze circulara C. G. M. — că comitetele de fabrică au dreptul să se amestece în chestiunile care privesc administrarea întreprinderilor şi instituţiilor respective; patronii societăţilor anonime, etc. au a răspunde în faţa guvernului pentru orice abateri dela legile în vigoare care reglementează activitatea industrială şi economică a tuturor întreprinderilor".

Şi dacă persoanele însărcinate cu controlul circulaţiei mărfurilor care fac parte din organele de control ale statului, sunt chemate să răspundă de activitatea lor conform prevederilor legilor economice şi ascultă directivele organelor superioare de control ale statului, cei desemnaţi de organizaţiile sindicale pentru exercitarea controlului vor suporta nu mai puţin — ţine s'o amintească circulara C. G. M. — consecinţele legii, în cazul când nu-şi vor îndeplini cu conştiinciozitate obligaţiunile.

Sunt recomandări şi sunt precizări bine venite, chemate să definească atribuţiunile şi să stabilească răspunderile în controlul activităţilor economice, ceeace e de natură să netezească terenul pentru o colaborare armonioasă şi rodnică între factorul muncă şi factorul întreprindere, pe de o parte, între aceşti doi factori şi organele de stat, pe de altă parte.

Buna funcţionare a acestei colaborări indispensabile va condiţiona dela sine eficacitatea legii şi, prin ea, recoltarea rezultatelor scontate.

TOTALUL PRIZONIERILOR GERMANI LUAŢI DE FORŢELE SOVIETICE

Moscova 15 (Rador). — Comunicatul militar sovietic, publicat de Biroul sovietic de informaţiuni în noaptea de Luni spre Marţi, cu privire la operaţiile din ziua de 14 Mai, are următorul cuprins:

Numărul prizonierilor şi cantitatea prăzii menţionate în comunicatul Biroului sovietic de informaţiuni din 13 Mai, au crescut în ziua de 14 Mai, pe toate fronturile, cu 170.000 ofiţeri şi soldaţi şi 10 generali. In felul acesta, din ziua de 9 până în ziua de 14 Mai au fost luaţi în total, de trupele noastre de pe toate fronturile, peste 1.230.000 de prizonieri germani ofiţeri şi soldaţi şi 101 generali.

FRANŢA A FOST RECUNOSCUTĂ CA UNA DIN CELE CINCI MARI PUTERI

San Francisco, 15 (Rador).— Corespondentul agenţiei „Reuter" comunică:

Propunerea ca Franţa să fie imediat recunoscută ca una din cele cinci mari puteri şi astfel să fie calificată pentru un loc permanent în Consiliul de securitate, a fost adoptată în şedinţa de Marţi a Comitetului pentru aplicarea aranjamentelor în care sunt reprezentate 49 de naţiuni unite.

Propunerea a fost făcută de delegaţia canadiană şi sprijinită de aceea a Uniunii Sud-Africane.

In planul dela Dumbarton Oaks se prevedea că Franţa, „la momentul potrivit", va avea un loc permanent împreună cu Statele Unite, Uniunea Sovietelor, Anglia şi China. Delegaţia canadiană a cerut înlăturarea cuvintelor „la momentul potrivit" şi Comitetul, după discuţii, a recunoscut dreptul Franţei de a ocupa un loc permanent în Consiliul de securitate, ca una din cele cinci mari puteri.

Comitetul a căzut deasemenea de acord ca şase locuri nepermanente să fie ocupate de state alese de Adunarea generală. Astfel, numărul membrilor Consiliului de securitate se menţine la 11, aşa cum s'a propus la Dumbarton Oaks.

DECLARAŢIILE GENERALULUI DE GAULLE

Paris, 15 (Rador). — Corespondentul agenţiei „Reuter" comunică:

In şedinţa de Marţi după amiază a Adunării consultative naţionale, şedinţă ce a fost închinată victoriei, generalul de Gaulle, într'o scurtă cuvântare, după ce a subliniat sforţarea făcută de Franţa, a spus:

„Victoria pentru cea de-a patra republică nu înseamnă un sfârşit. Ea este un punct de plecare. Pornim la muncă în unitate. Noua victorie să fie un semnal pentru Franţa pentru un nou salt înainte.

„Ştiu că voinţa noastră de independenţă şi suveranitate a jignit câteodată pe unii dintre aliaţii noştri", a spus mai departe generalul de Gaulle. „Când însă, la Reims şi la Berlin, generalii noştri, împreună cu colegii lor, au primit capitularea necondiţionată din partea Germaniei, Germania capitula şi faţă de Franţa".

După ce a amintit că Franţa şi Anglia au scos împreună sabia în Septembrie 1939 împotriva tiraniei ce ameninţa omenirea, generalul de Gaulle a precizat: „Cu toată împrăştierea forţelor noastre, cu toată slăbiciunea noastră, cu toate că inamicul spunea că va rezista şi cu toate sforţările de renunţare, provenind chiar din interiorul ţării noastre, noi nu am aşteptat atacul, ci în mod intenţionat am asumat cel mai mare risc din câte cunoaşte istoria.

„Căci legea noastră veşnică se bazează pe civilizaţie întemeiată pe dreptul naţiunilor şi pe respectul personalităţii omeneşti. Nu regretăm că am acţionat în felul acesta.

„Un lucru este sigur: Franţa a angajat totul în acest război. Ea a riscat nu numai existenţa ei ca naţiune, dar şi soarta fizică şi morală a fiecăruia din copiii ei, şi ea a câştigat.

„Războiul — a declarat mai departe generalul de Gaulle — a constituit o experienţă inspăimântătoare pentru Franţa. La un moment dat nu ne mai rămăsese nimic. Se punea întrebarea dacă Franţa va mai fi vreodată stăpână pe soarta ei, după o trecere de 15 secole.

„Putem acum privi în genunea din care am fost în stare să ieşim, graţie ajutorului puternicilor noştri aliaţi", a terminat generalul de Gaulle.

ELOGIUL MONARHIEI BRITANICE FĂCUT DE D. CHURCHILL IN CAMERA COMUNELOR

Londra, 15 (Rador). — **D. Churchill a făcut Marţi în Camera Comunelor elogiul „glorioasei instituţii a monarhiei britanice" şi al Regelui George VI pentru curajul său şi pentru neobosita sa îndeplinire a datoriei.**

Prezentând o adresă prin care se exprimă Regelui felicitările Parlamentului pentru desăvârşirea victoriei şi recunoştinţă pentru serviciile combatante şi pentru toate clasele naţiunii pentru sforţările care au făcut posibilă victoria, d. Churchill a declarat:

„Este potrivit şi în concordanţă cu precedentele pe care le-am examinat cu toată atenţia, ca, ieşind victorioşi din mari primejdii şi dintr'o catastrofă ca aceea a războiului cu Germania, să exprimăm sentimentele noastre de gratitudine şi lealitate faţă de Suveran.

Regele este comandantul tuturor forţelor noastre armate şi simbolul întregului efort de război al naţiunilor britanice, în formele nenumărate sub care s'a manifestat acest efort din partea tuturor supuşilor săi în diferitele lor posturi şi misiuni. Intr'un sens cu totul special şi conform statutului acestui Parlament, Regele este totodată legătura constituţională care ne leagă pe noi de dominioanele autonome. El întruchipează o regalitate multiplă unică în lume şi — după cât ştiu — în istorie.

Noi, cei din aceste insule ale patriei mame, nu suntem decât un membru al acestei multiple regalităţi, sub numele de Regatul Unit al Marei Britanii şi al Irlandei de Nord. Dar este o regalitate faţă de care toate celelalte guverne ale Imperiului simt o egală supunere şi un drept egal; guverne atât de mândre şi atât de independente încât nu voesc să sufere nici cel mai uşor semn de amestec din partea acestei Camere între ele şi între noi şi ele, în respectul lor faţă de vechea şi glorioasa instituţie a Monarhiei britanice. Numai cercul de aur al Coroanei îmbrăţişează lealitatea unui atât de mare număr de state şi de rase din lumea întreagă. El este simbolul care polarizează în jurul său şi exprimă acele adânci emoţii şi entuziasme ale inimii omeneşti ce fac pe oameni să lupte şi să moară împreună, să meargă până la mari despărţiri pentru a lupta şi a muri împreună, să renunţe cu dragă inimă la bunurile materiale şi la toate plăcerile pentru aceleaşi idei abstracte. Ce dureros ar fi în epoca noastră modernă, dacă astfel de forţe ar fi folosite pentru cauza nedreaptă a agresiunii criminale în scopul de a dobândi bunuri sau în zadarnica ambiţie de mărire pământească! Şi ce lucru glorios este ca înaltele forţe misterioase ale comunităţii mondiale britanice şi ale imperiului să se strângă la un loc într'un impuls spontan, pentru a înfrunta primejdii nemăsurate! Este în adevăr o mare glorie când aceste forţe luptă pentru onoare şi când ele câştigă lupta.

In astfel de momente, Camera Comunelor îşi exprimă respectul şi lealitatea, printr'o rezoluţie formală, nu numai faţă de instituţia monarhică, dar şi faţă de persoana Suveranului care se află pe Tron. (Aplauze).

Suntem cu adevărat norocoşi că o sarcină de însemnătate atât de extraordinară a revenit unui Suveran care reuneşte o iubire fierbinte pentru ţara noastră şi pentru tot poporul său cu o deplină înţelegere a constituţiei noastre parlamentare şi democratice. (Aplauze). Se poate spune foarte bine, după cum foarte bine s'a mai spus, că prerogativele Coroanei au devenit privilegiile poporului. O iubire sinceră, cu totul în afară de respectul constituţional, s'a îndreptat spre Regele George VI din toate părţile imperiului său şi ale comunităţii mondiale britanice. (Aplauze). El este atât de iubit pentru curajul său, pentru felul său simplu de viaţă şi pentru neobosita sa îndeplinire a datoriei. Voi da un singur exemplu dintre atâtea altele, unul care s'a petrecut sub ochii mei în timpul activităţii mele zilnice. Au fost conferite în total 92.000 de decoraţii acelora cari au adus servicii vitejeşti sau au îndeplinit misiuni grele în acest război. Din acest mare număr de 92.000 peste 37.000 au fost prezentate personal celor decoraţi de mâna Majestăţii Sale. (Aplauze).

Indeplinirea continuă de către

(Continuare in pag. 5-a)

O CONFERINŢĂ IN PATRU

D. Edward Stettinius, ministrul de externe al Statelor Unite, discutând cu reprezentanţii gliei, Rusiei şi Chinei. (Dela stânga la dreapta: lord **Halifax**, ambasadorul britanic; d. d. **Andrei Gromyko**, ambasadorul sovietic; dr. **Wei Tao Miug**, ambasadorul chinez).

PRIMUL CONGRES LI AL UNIUNII POPULARE MAGH

La sărbătoarea de incheiere au luat parte d. dr. Gro za şi membrii guvern

Intre 6 şi 13 Mai 1945 a avut loc la Cluj primul congres liber al Uniunei Populare Maghiare, în cadrul căreia au fost examinate toate problemele privitoare la relaţiunile populaţiei maghiare din România cu poporul român, pe plan politic, economic şi cultural.

Populaţia maghiară şi-a afirmat hotărârea de a colabora pe toate tărâmurile cu poporul român pe linia politică a Guvernului de concentrare Democratică pentru a clădi o ţară liberă şi prosperă, exemplu de ordine în bazinul dunărean.

Ultima zi a congresului — 13 Mai 1945 — a fost sărbătorită în mod decsebit, în prezenţa d-lui Prim Ministru, dr. Petru Groza, a d-lor Teohari Georgescu, Ministru de Interne, Vlădescu Răcoasa, Ministru al Naţionalităţilor, Vasile Luca, secretar general al Frontului Naţional Democratic, Gr. Geamănu, secretar general la Ministerul Afacerilor Interne, Camil Suciu, secretar general la Ministerul Naţionalităţilor, Teofil Vescan, preşedintele comitetului F.N.D. Cluj, Vasile Pogăceanu, prefectul judeţului, Tudor Bugnariu, primarul oraşului, Kurko Gyarfas, preşedintele Uniunii Populare Maghiare, P.S.S. Marton Aron, episcop catolic de Alba Iulia, dr. Oeriu, secretar general al Arlus-ului, dr. Ludovic Csoegoer subprefect, general Pretorian, Demeter, ajutor de primar, Consilier T. Iorga, Banyai Laszlo, Oleh, N. Golberger, Vasile Vaida, Ludovic Iordache, Ladislau Luca, Prof. Cristof, etc.

La sosirea în gara Cluj, d-nii miniştri au fost întâmpinaţi de autorităţile locale şi o delegaţie a Uniunii Populare Maghiare. După ce s'au rostit câteva cuvinte de bun sosit, oaspeţii s'au îndreptat spre prefectură, unde au fost îndelung aclamaţi de cetăţenii ce manifestau în coloane nesfârşite.

La arena sportivă a oraşului, a început la ora 10,30 şedinţa publică de încheiere a congresului. Pe lângă reprezentanţii populaţiei maghiare din cele 23 judeţe luau parte numeroşi cetăţeni de naţionalitate maghiară din împrejurimi.

La sosirea d-lor miniştri şi a oficialităţilor asistenţa a izbucnit în urale. S'a manifestat îndelung pentru fraternitatea româno-maghiară, „alianţa româno-maghiară în bazinul dunărean", „M. S. Regele Mihai I", „Mareşalul Stalin", „Prim ministru dr. Petru Groza", „Guvernul democrat român", „Armata Roşie", „România democrată" etc.

Seria cuvântărilor a fost deschisă de d. Ludovic Csoedoer care a spus:

Cuvântarea d-lui Ludovic Csoedoer, subprefectul jud. Cluj

Cu ocazia primului Congres general al Uniunii Populare Maghiare din România aduc salutul nostru d-lui dr. Petru Groza, Prim Ministrul ţării, care a onorat cu prezenţa sa congresul nostru, aceasta constituind cea mai bună dovadă că guvernul ţării înţelege să rezolve problemele maghiare în spiritul unei complecte egalităţi de drepturi.

Salutăm deasemeni pe d. Teohari Georgescu, ministrul de interne şi d. Vlădescu-Răcoasa ministrul naţionalităţilor, cari rezolvă cu cea mai mare grijă chestiunile poporului maghiar din România.

Salutăm pe prietenul Luca Vasile, Secretarul general al Frontului Naţional Democrat, ale acelei organizaţii, în cadrele căreia Uniunea Populară Maghiară va întreprinde totul spre a sprijini Guvernul şi pentru refacerea ţării.

Salutul masselor poporului maghiar venite aci, cari s'au adunat din diferitele părţi ale României spre a manifesta pentru o Românie nouă, liberă şi independentă ai cărei cetăţeni cinstiţi şi egali în drepturi, vrem să fim cu toţii.

Trăiască Petru Groza şi Guvernul de concentrare democratică.

Trăiască Frontul Naţional Democrat!

Trăiască Frăţia româno-maghiară!

Cuvântarea d-lui Kurko Gyarfas

Vorbeşte apoi d. Kurko Gyarfas, preşedintele Uniunii populare maghiare care a spus:

In numele maghiarilor democraţi din România salutăm pe fruntaşii luptători ai democraţiei române, prietenii noştri, d. dr. Petru Groza, preşedintele guvernului de concentrare democratică pe d-nii miniştri Teohari Georgescu şi Vlădescu Răcoasa şi pe prietenul Vasile Luca secretarul Frontului Naţional Democratic. Datorită a tot puternicului, eroicei armate roşie, genialului ei conducător Mareşalul Stalin şi armatelor aliate, al doilea război mondial a luat sfârşit. Prima zi a păcii a găsit Uniunea Populară Maghiară în muncă intensivă. Congresul n cupat de toate probl sare de a fi realizate por într'adevăr demo gătură cu munca de ţie şi crearea unei R mocrate în care nu v nici o diferenţă într cetăţean. Intre consc două războaie o dif ţială. Primul sfârşit adus ideile fasciste în extirpa din rădăcin Atunci conducătorii poo ghiar din România ne-au la o rezistenţă pasivă, condu torii de azi proclamă necesitat unei munci active şi constructive. Timp de 25 de ani s'a propagat o politică nebuloasă de revizionism în care realitatea nu însemna decât revizuirea pământurilor ţăranilor în folosul moşierilor feudali. Şi noi vrem o revizie a pământurilor ţărăneşti, dar pe contul moşierilor.

Protestăm împotriva şovinismului care încearcă să pună piedici în calea frăţiei între popoare şi împotriva unor păreri izolate, care cred posibilă autarchia unor judeţe. Aceasta ar însemna fascism nu democraţie. Noi nu mai vrem „Ardealuri pe jumătate", ci o ţară întreagă şi democrată. Nu vrem să realizăm fericirea unui popor pe pielea altor popoare. Nu vrem să trăim izolat şi scopul nostru este nu numai înfăptuirea frăţiei româno-maghiare ci o alianţă între cele două popoare. Pe plan extern vrem o alianţă cu toate popoarele vecine şi în primul rând cu marele nostru vecin Uniunea Sovietică.

Trebue să recunoaştem că libertatea noastră s'a născut din jertfe de sânge a altor popoare. Trebue să fim cu rec noştinţă eternă faţă de eroii, c şi-au sacrificat comoara lor cea mai scumpă, viaţa, în această lu faţă de glorioasa armată roşie şi faţă de mareşalul Stalin.

Congresul nostru formulat linia de conduită în mele vitale. Baz noastre o constituţ mocrată şi popul Politica noastră in zează pe colaborare şi amicală cu popoarele conlocuitoare în primul rând cu poporul român şi pe sprijinirea guvernului dr. Petru Groza. Ştim cu toţii că mai avem greutăţi de învins şi trebue să luptăm pentru democraţie. Avem încredere deplină în eliberatorul popoarelor Mareşalul Stalin. Glorioasa Armată Roşie alianţa româno-maghiară vor servi, ca supremă chezăşie ca să nu se mai repete trecutul odios care nu aducea decât suferinţe pentru popoarele Românei.

CUVÂNTAREA D-LUI DR. PETRU GROZA

Intâmpinat cu vii aplauze, îndelung repetate, d. dr. Petru Groza, preşedintele Consiliului de miniştri, a spus:

Fraţi maghiari (urale prelungite),

Am venit cu bucurie în Capitala Transilvaniei, care reprezintă atât de caracteristic imperativul convieţuirii româno-maghiare, cu rădăcini atât de profunde în istorie.

Clujul e socotit de noi românii drept centrul spiritual al Transilvaniei, iar ungurii îl cinstesc cu numele legendar „oraşul cu comori".

Românii ca şi ungurii salută deci în acest oraş un tezaur istoric ascuns în zidurile lui evocatoare şi în spiritul lui, mai vechi şi mai nou, deopotrivă de preţioase, pentru amândouă popoarele, la fel de legate cu trecutul lor plin de atâtea suferinţe şi vicisitutidini.

Sunt abia câţiva ani decând Transilvania a căzut victima celor mai diabolice uneltiri politice. Ura şi vrajba dintre noi pentru acest pământ minunat a făcut ca soarta Ardealului să cadă în mâinile duşmanului cel mai înverşunat şi mai necruţător, a hitlerismului german, care a intensificat pasiunile şi vrăjmăşiile dintre noi, sfâşiind în două Transilvania. (Aplauze).

Acestei întâmplări nenorocite i-a urmat un joc trist şi penibil: fascişti au voit ca românii şi ungurii să sângereze, cot la cot, sub loviturile nemiloase ale biciului teutonic, să se urască reciproc, disputându-şi cu frenezie jumătatea reciprocă a Transilvaniei şi pândind clipa când ar putea să se arunce unii asupra celorlalţi, ca să-şi înfigă baioneta pela spate.

Aceasta era combinaţia Berlinului. Aceasta era socoteala lui Adolf Hitler şi a politicei fasciste asasine. Nimic mai caracteristic pentru tragica noastră soartă comună decât peregrinările repetate ale lui Antonescu şi Horthy, (strigăte: Ruşine lor!) la Statul Major al lui Hitler.

Când unul, când celălalt, pleca la „Marele Cartier General al Fuehrerului", jignindu-şi până la sânge naţiunea, cu plecăciuni înjositoare şi cu linguşiri respingătoare în faţa lui Hitler, pentru ca de pe urma acestor sinistre temeneli Antonescu să ne aducă făgăduiala Ardealului de Nord, iar Horthy să ducă la Budapesta făgăduiala Ardealului rămas României.

Preţul acestui joc ridicol dar sângeros a fost plătit deopotrivă de ambele popoare: unul ca şi altul au trebuit să toarne în sacul fără fund al necesităţilor de război germane mare parte din energiile lor; milioane de vieţi tinere au fost jertfite planurilor nebune de dominaţie mondială ale „Fuehrerului", până când sub zidurile Stalingradului a sângerat floarea popoarelor noastre într'un război fără rost şi nedrept.

Sub loviturile puternice ale armatei sovietice, deslănţuite cu o forţă şi cu un avânt uriaş, acest capitol tragic a fost închis. (aplauze prelungite).

Voinţa neclintită a Mareşalului Stalin, (vii aplauze), superioritatea lui strategică şi forţa neînvinsă a popoarelor Uniunii Sovietice au nimicit armatele germane pentru care sălbăticia şi ferocitatea animalică erau supremele lozinci.

Steagul libertăţii popoarelor a fost deacum înfipt deasupra Berlinului. (aplauze prelungite). Este aproape de necrezut acest rezultat fulgerător al mobilizării forţelor bazate de o înaltă concepţie morală şi care a dus la această mare cotitură a istoriei. Sub puterea Uniunei Sovietice completată cu forţele marilor aliaţi: Anglia şi America s'a prăbuşit aşadar un plan uriaş de distrugere şi însângerări mondiale. (aplauze prelungite).

Din cenuşa atâtor umiliri şi suferinţe s'au putut ridica însfârşit şi popoarele noastre, spre a se înfăţişa la poarta unei vieţi noui, a unei epoci noui, a unei lumi mai curate şi mai bune.

Transilvania a revenit României. România şi Ungaria au fost sclavia hitlerismului, având ocrotirea armatei eliberatoare ruseşti; iar astăzi sub conducerea unor guverne democratice a început greaua muncă a reconstrucţiei.

Dar Transilvania n'a revenit României, ca să începem dela capăt ura, atâtarea şi nici ca să răbdăm mai departe greşelile trecutului sau să răzbunăm săl-

(Continuare in pag. 2-a)

PROCESUL CRIMINALILOR DE RĂZBOI

Continuarea desbaterilor. — Interogarea altor acuzaţi

Judecata poporului care înţelege să facă dreptate pedepsind cum se cuvine pe cei cari s'au făcut vinovaţi de atrocităţi, înjosind şi mânjind demnitatea ţării şi a poporului român, continuă într'o atmosferă de impresionantă seriozitate.

In şedinţa următoare, Tribunalul poporului a luat interogatoriile acuzaţilor general Trestioreanu, general Calotescu, lt.-col. Stere Marinescu şi col. Zlătescu, acesta din urmă comandant al lagărului de la Tg.-Jiu. Şi interogatoriile vor continua până ce toţi acuzaţii vor fi răspuns de vinele constatate în sarcina lor.

Incercările pe cari acuzaţii le vor face de a ascunde sau ocoli adevărul spre a se sustrage de sub povara infamelor fapte săvârşite, vor fi prompt dejucate de vigilenţa şi atitudinea energică a acuzatorului public d. Bunaciu, care stăpân pe materialul de sdrobitoare acuzaţii adunat împotriva celor din boxă, va pune lucrurile la punct.

Desbaterile sunt de altfel conduse cu tactul competent şi largă înţelegere, de d. preşedinte Tabrea, consilier de Curte.

INTEROGATORUL GENERALULUI TRESTIOREANU

In şedinţa de eri după amiază a Tribunalului Poporului — începută la ora 18 — s'a continuat cu luarea interogatoriilor procedurale, — a căror serie fusese deschisă în cursul dimineţii prin depoziţia generalului Macici— fiind audiaţi: gen. Trestioreanu Constantin, fost comandant al Odessei; general Calotescu fost guvernator al Bucovinei — „un mic prim ministru", cum i-a plăcut să se autocalifice la şedinţă,—colonel Sterie Marinescu fost şef de cabinet la guvernământul Bucovinei şi colonelul Gh. Zlătescu fost comandant al lagărului din Tg. Jiu.

Publicul a continuat să urmărească cu atenţie neobosită „disputa" încinsă între banca acuzării şi boxa inculpaţilor, remarcând promptitudinea replicilor şi a întrebărilor puse de d. acuzator şef.

PREŞEDINTELE: D-le general Trestioreanu, ce funcţiune aţi îndeplinit d-voastră în ziua de 22 Octombrie 1941 când Comandamentul Militar din Odesa a sărit în aer?

TRESTIOREANU: D-le preşedinte şi onorată Curte, dacă-mi îngăduiţi, vreau să fac, numai în câteva cuvinte, o descriere a situaţiei dela Odesa, dela intrarea trupelor până în ziua de 22 Octombrie.

Generalul Trestioreanu descrie situaţia.

Comandamentul arestase pe toţi adversarii hitleriştilor închizându-i în închisoarea centrală a oraşului şi într'o şcoală.

In ziua de 22 Octombrie 1941 îndeplineam funcţia de comandant secund al diviziei 10 infanterie a gen. Glogojanu.

PREŞEDINTELE: După moartea gen. Glogojanu, întâmplată în acea împrejurare, aţi devenit d-voastră comandant, sau nu?

TRESTIOREANU: Automat, după regulamentele militare.

PREŞEDINTELE: In această calitate aţi devenit implicit şi comandant militar al Odesei?

TRESTIOREANU: Eram comandantul cel mai mare acolo. Nu mai era altcineva.

PREŞEDINTELE: După ce a sărit în aer clădirea unde era instalat comandamentul, aţi raportat ceva mai departe?

TRESTIOREANU: După ce a sărit clădirea în aer, nu aveam nici o posibilitate de comunicare telefonică. Abia la ora 7 am fost informaţi că mai există un fir nestricat la poştă.

PREŞEDINTELE: Explozia la ce oră a avut loc?

TRESTIOREANU: La 6 fără 12 minute.

PREŞEDINTELE: Şi atunci aţi folosit acel fir?

TRESTIOREANU: Da, trimitând un ofiţer cu un raport scurt: Comandamentul a sărit în aer la ora 5 şi 48. Sunt morţi şi răniţi.

PREŞEDINTELE: Atât aţi telefonat?

TRESTIOREANU: Atât.

PREŞEDINTELE: N'aţi comunicat nimic mai mult în legătură cu măsurile ce aţi luat?

TRESTIOREANU: Mai târziu cu a doua notă telefonică. Inainte de această notă, pe la ora 8, un ofiţer de legătură, care era la poşta din oraş, vine la locul exploziei şi mă caută, comunicându-mi, din ordinul „Mareşalului" Antonescu, să raporteze telefonic care este situaţia — ce morţi şi ce răniţi sunt, şi se ordonă să se ia măsuri drastice de represalii.

PREŞEDINTELE: D-voastră aţi spus că imediat, după ce-aţi primit acest ordin, aţi dat telegrama.

TRESTIOREANU: După ce a venit ofiţerul, şi după ce-am stabilit situaţia, cam la ora 20.40.

PREŞEDINTELE: Ce-aţi făcut?

TRESTIOREANU: Am trimis pe colonelul Moldoveanu, comandantul unui regiment de infanterie, care era lângă mine şi care în primul moment luase comanda, crezând că şi eu şi generalul Glogojanu suntem morţi sub dărâmături. Dar eu eram acasă în oraş. Colonelul Moldoveanu îmi raportase ce măsuri a luat, şi-mi spusese că trebuiesc luate măsuri de represalii.

PREŞEDINTE: Aceasta s'a întâmplat înainte de a trimite a doua telegramă?

TRESTIOREANU: Da. Aceasta s'a întâmplat pela ora 7 şi ceva. Inainte chiar de a trimite prima telegramă a fost convorbirea cu colonelul Moldoveanu.

PREŞEDINTE: Când aţi comunicat prin a doua notă telefonică?

TRESTIOREANU: Am comunicat că a dispărut generalul Glogojeanu. I-am dat colonelului Moldoveanu ordin verbal: Du-te d-ta la poştă şi telefonează că a dispărut generalul Glogojeanu, căţi morţi şi răniţi au fost până la ora aceea, că am luat măsurile impuse, că intenţionez să mut postul de comandă a doua şi în ţara Oltei, într'un sat, şi că am luat măsuri pentru aplicarea represaliilor.

Este foarte important: Aceste indicaţii le-am dat verbal colonelului Moldoveanu, trimiţându-l la poştă ca să le transmită telefonic. El a plecat acolo însoţit de un ofiţer de stat major, care cunoştea drumul la poştă.

Vă rog să-mi daţi voie să spun chestiunea cu d. colonel Moldoveanu. In jurul orei 7, ceva înainte, când am sosit eu la locul exploziei, m'a întâmpinat colonelul Moldoveanu şi un grup de ofiţeri care scăpase din explozie. Colonelul Moldoveanu mi-a raportat: D-le general, am crezut că şi dvs. şi general Glogojeanu, sunteţi sub dărâmături. Am luat comanda, şi am luat următoarele măsuri de siguranţă. Mi-a spus ce măsuri a luat, şi anume măsuri de siguranţă, ca să scoată trupele şi să le trimeată în anumite puncte.

Şi mi-a raportat: D-le general, trebuesc luate măsurile de represalii care sunt necesare, şi eu am şi luat măsurile necesare la mine la regiment.

ACUZATORUL PUBLIC Bunaciu: Rog pe acuzat să stabilească: A avut calitatea de comandant secund al Diviziei X-a, şi automat, după moartea generalului Golgojanu, a devenit comandantul principal al acestei divizii şi al Odesei, şi în această calitate a raportat că s'au luat măsuri de represalii. Acesta este răspunsul: Da, sau nu?

TRESTIOREANU: Colonelul Moldoveanu mi-a raportat că el a luat măsuri.

PREŞEDINTELE: Precizaţi, d-le general.

TRESTIOREANU: Precizez d-le Preşedinte. Am socotit ordinul generalului Antonescu ca o măsură pripită. Alta a fost convingerea mea, la care nu puteam răspunde. Ordinul era dat dela Bucureşti unde se sărbătorea victoria, iar eu eram la Odesa.

PREŞEDINTELE: D-le general nu aţi dat nici un ordin colonelului Coca Niculescu?

TRESTIOREANU: Nici un ordin.

PREŞEDINTELE: Dar ce este cu ordinul ca pentru fiecare ofiţer şi subofiţer român sau german să se execute 200 de localnici şi pentru fiecare soldat român sau german câte 100 de localnici.

TRESTIOREANU: Acest ordin a fost dat de generalul Antonescu. Gen. Antonescu a dat un ordin pripit, dar era un ordin categoric fixând şi cotele de execuţii, câte 200 şi 100 de localnici, după cum era vorba de moartea unui ofiţer sau soldat român sau german. Acest ordin a fost cunoscut de cei din jurul gen. Antonescu. Acest ordin a fost dat în primul rând cifrat, iar a doua zi a fost confirmat în clar, de a se executa câte 200 şi 100 de localnici.

PREŞEDINTE: O ultimă întrebare, domnule general. Dvs. împreună cu generalul Macici nu aţi luat nicio măsură împreună?

TRESTIOREANU: Nici o măsură de niciun fel.

AC. PUBLIC BUNACIU: Generalul Macici a venit cu ordinul în clar de a lua comanda?

PREŞEDINTELE: Cum a luat comanda? In ce calitate a fost chemat Macici în dimineaţa zilei de 23 Octombrie 1941 la Odessa?

TRESTIOREANU: Nu mi-a spus calitatea în care a venit. Ştiam că este comandantul Corpului II de Armată şi ştiam că vine dela armată. Dl. general Macici este un general care nu justifică niciodată, mai ales faţă de subalterni atitudinile sale, subalternii sunt ţinuţi la dispoziţie. Eu nu am spus nimica, am primit numai reproşuri că nu am făcut nimic la Odessa, că nu am luat nicio măsură, că m'a cuprins „frica".

PREŞEDINTELE: Cum a înţeles luarea comenzii, domnule general?

TRESTIOREANU: Venise generalul Ghineraru care era înaintea mea comandant titular al diviziei şi al Odessei. Eu, general tânăr, nu am mai făcut nimic de când a venit în Odessa generalul Macici şi generalul Ghineraru care

(Continuare in pag. 3-a)